

Biblioteka
BESKRAJNI SVET FANTASTIKE

Urednik
Borislav Pantić

Naslov originala
Andrzej Sapkowski
“WIEŻA JASKÓŁKI”

Copyright © 2013 za srpsko izdanje Čarobna knjiga

Ilustracija na naslovnoj strani
Alejandro Colucci

ISBN 978-86-7702-310-2

Nijedan deo ove publikacije, kao ni publikacija u celini, ne sme se reprodukovati, umnožavati, prešampavati niti u bilo kojoj drugoj formi i bilo kojim drugim sredstvom prenositi ili distribuirati bez odobrenja izdavača. Sva prava za objavljivanje ove knjige zadržavaju autor i izdavač prema odredbama Zakona o autorskim pravima.

Čarobna knjiga
Beograd 2013.

Andžej Sapkovski

LASTAVIČJA
KULA

Šesti deo *Sage o vešču*

S poljskog prevela
Zorana Lutovac

Čarobna
knjiga

*U noći crnoj poput gavrana, pristigli su u Dun Dâre
Gde je mlada veštica dospela
Sa svake strane selo su okružili
Kako im pobeći ne bi uspela
U noći crnoj poput gavrana, pokušao je obmanuti
Avaj, to im je u prah palo
Pre no što blede sunce proviri, na omrzlom je putu
Trideset leševa ležalo*

Prosjačka pesma o strašnom pokolju koji se odigrao u Dun Dâreu tokom Saovinske noći

– *Mogu ti dati sve što zaželiš – reče vračara. – Bogatstvo, vlast i skiptar, slavu, dug i srećan život. Biraj.*

– *Ne želim bogatstvo, ni slavu, ni vlast, ni skiptar – odgovori veštica. – Želim da imam konja koji bi bio crn i nedostižan kao noćni vihor. Želim da imam mač koji bi bio svetao i oštar kao mesečev zrak. Želim da u noći crnoj prelećem svet na mom crnom konju, želim da pokorevam sile Zla i Tame mojim blistavim mačem. To želim.*

– *Daću ti konja koji će biti crnji od noći i poletniji od noćnog vihora – kaza vračara. – Daću ti mač koji će biti svetliji i oštiri negoli mesečev zrak. Ali mnogo tražiš, veštice, stoga ćeš morati skupo da mi platiš.*

– *Čime? Ja svakako nemam ništa.*

– *Svojom krvlju.*

Fluren Delanoj, *Bajke i predanja*

Prvo poglavlje

Kao što je opštepoznato, svemir se, kao i život, kreće u krug. Krug na čijem je obruču označeno osam magičnih tačaka, koje daju pun obrtaj, ili godišnji ciklus. Te tačke što stoje na obruču kruga u paru, tačno jedna naspram druge, jesu: Imbaelk – odnosno Klijanje, Lamas – odnosno Szarevanje, Beletein – Cvetanje i Saovine – Zamiranje. Na krugu su označena i dva solsticija, odnosno suncostaja – zimski, zvani Midinvaerne, i Midaete, letnji. Postoje i dva ekvinocija, odnosno ravnodnevice – Birke, prolećna, i Velen, jesenja. Ovi datumi dele kružnicu na osam delova – tako se, takođe, u vilenjačkom kalendaru deli godina.

Iskrcaвши se na plaže u okolini ušća Jaruge i Pontara, ljudi su tu sa sobom doneli vlastiti kalendar, koji se zasniva na mesecu i deli godinu na dvanaest meseci, što daju ciklus godišnjem radu zemljoradnika – od početka, od izrađivanja pritki u januaru, sve do kraja – do trenutka kada mraz pretvori zemlju u tvrdu grud. Ali iako su ljudi delili godinu i računali datume na drugačiji način, prihvatili su vilenjački krug i osam tačaka na njegovom obruču. Imbaelk i Lamas, Saovine i Beletein, oba suncostaja i obe ravnodnevice preuzete iz vilenjačkog kalendara, postali su i kod ljudi važni praznici i svečani datumi. Izdvajali su se od drugih datuma u tolikoj meri u kolikoj se usamljeno drvo izdvaja na livadi.

Zato što te datume izdvaja magija.

Nije bila i nije nikakva tajna da su ovih osam datuma dani i noći tokom kojih neobično jača čarobna aura. Nikoga više ne čude magični fenomeni i zagonetne pojave koje prate tih osam datuma, a pogotovo ekvinocije i solsticije. Svi su se već navikli na takve fenomene i oni retko bude veću senzaciju.

Ali ove godine je bilo drugačije.

Ove godine, ljudi su, kao i obično, proslavili jesenji ekvinocij svečanom, porodičnom večerom, tokom koje se na stolu moralo nalaziti što više plodova iz ovogodišnje berbe, makar po mrvica od svakog. Tako je nalagao običaj. Pojevši večeru i zahvalivši boginji Meliteli za žetvu, ljudi su otišli na počinak. I tada poče strava.

Nešto pre ponoći, podiže se strašna oluja i zaduva užasan vihor, u kom su se, kroz šum drveća povijenog gotovo do zemlje i škripu krovnih greda i lupnjavu prozorskih kapaka, čuli sablasno zavijanje, krici i jecanje. Oblaci koji su jurili po nebu preuzimali su fantastične oblike, među kojima su se najčešće ponavljale siluete jednoroga i konja u galopu. Bura se gotovo ceo čas nije stišala, a u iznenadnoj tišini koja je nastupila posle nje, noć je oživela treperenjem i lepršanjem krila stotina kozodoja, tih tajanstvenih ptica što se, sudeći po narodnim verovanjima, okupljaju kako bi otpevale demonsku, samrtnu pesmu nad onim koji umire. Ovoga puta, hor leganja je bio tako velik i glasan kao da ceo svet treba da skonča.

Legnjevi su divljim glasovima ispevali samrtnu pesmu, a horizont pokriše oblaci gaseci ostatke mesečevog svetla. Tada zaječa strašna Beanši, vesnica nečije brze i nasilne smrti, a preko crnog neba projuri Divlji Gon – povorka plamenočkih utvara na konjskim skeletima koja huče iskidanim plaštevima i barjacima. Kao i svakih nekoliko godina, Divlji Gon je sakupio svoj prinos, ali decenijama to nije bilo tako strašno kao ove godine – samo u Novigradu je izbrojano preko dvadeset osoba koje su nestale bez traga i glasa.

Kada je Gon odgalopirao a oblaci se razišli, ljudi su ugledali mesec u opadanju, kao što i biva u vreme ravnodnevice. Ali ove noći, mesec je bio boje krvi.

Običan narod je za ekvinocijske fenomene imao mnogo tumačenja, koja su se uostalom znatno razlikovala shodno specifičnostima regionalnih demonologija. Astrolozi, druidi i čarobnjaci su takođe imali tumačenja, ali ona su u većini slučajeva bila pogrešna i smišljena na

brzu ruku. Bilo je malo, neobično malo ljudi koji su uspeli da povežu te pojave sa stvarnim činjenicama.

Na Skeliškim ostrvima, na primer, malobrojni, veoma sujeverni ljudi, u čudnovatim su događajima videli najavu Tedd Deireadh – kraja sveta, kojoj prethodi bitka Rag nar Rog, poslednja borba Svetla i Tame. Silovitu oluju koja je u noći jesenje ravnodnevice potresla Ostrva, sujeverni ljudi su prihvatili kao talas odgurnut pramcem čudovišnog Naglfara iz Morhoga, drakara¹ koji je prevezio armiju aveti i demona Haosa i čiji su bokovi bili izrađeni od mrtvačkih noktiju. Ipak, prosvećeniji ili bolje informisani ljudi su ludilo nebesa i mora dovodili u vezu s ličnošću zle čarobnice Jenefer i s njenom strašnom smrću. A treći, još bolje informisani, u uzburkanom su moru videli znak da umire neko u čijim žilama teče krv kraljeva Skeliga i Cintre.

Koliko je svet dug i širok, toliko je i noć jesenjeg ekvinocija bila noć mora, košmara i priviđenja, noć iznenadnih i zagušenih buđenja, koja je rastutnjao strah na iskidanim čaršavima mokrim od znoja. Priviđenja i buđenja nisu zaobilazila ni najprosvećenije glave – uz vrisak se u Nilfgardu sa zlatnim tvrđavama probudio car Emhir var Emreis. Na Severu, u Lan Ekseteru, iz postelje je skočio kralj Esterad Tisen, uz to budeći suprugu, kraljicu Zulejku. U Tretogoru je poskočio i posegao za bodežom arhišpijun Dajkstra, razbudivši pritom suprugu ministra finansija. U ogromnom zamku Montekalvo, iz postelje od damasta, skočila je čarobnica Filipa Ejlhart, ne probudivši pritom suprugu grofa De Noalje. Probudili su se – manje ili više naglo – patuljak Jarpen Zigrin u Mahakamu, stari veštac Vesemir u planinskoj tvrđavi Kaer Morhen, bankarski činovnik Fabio Sahs u gradu Gors Velen, jarl² Krah an Krajte na palubi drakara „Ringhorn“. Probudila se čarobnica Fringila Vigo u zamku Bokler, probudila se sveštenica Sigrdrifa u Hramu boginje Freje na ostrvu Hindarsfjal. Probudio se Danijel Ečeveri, grof Garamone, u opkoljenoj tvrđavi Maribor. Zivik, desetar Mrkog Stega,

¹ Tip plovila koje su koristili Vikinzi. (Prim. prev.)

² Viša titula u hijerarhiji srednjovekovne Skandinavije. (Prim. prev.)

u utvrdi Ban Glean. Trgovac Dominik Bombast Huvenagel u gradiću Klaremont. I mnogo, mnogo drugih.

Ipak, malo je bilo ljudi sposobnih da sve te pojave dovedu u vezu sa stvarnom, konkretnom činjenicom. I s konkretnom osobom. Sticajem okolnosti, troje od ovih ljudi je provelo noć jesenjeg ekvinocija pod jednim krovom – u hramu boginje Melitele u Elanderu.

•

– Kozodoji... – jauknu pisar Jare, zagledan u tamu koja je prekrivala park hrama. – Verovatno ih ima hiljadu, čitava jata... Krešte o nečijoj smrti... O njenoj smrti... Ona umire...

– Ne pričaj gluposti! – Tris Merigold se naglo okrenu i podiže stisnutu pesnicu, te se na trenutak činilo da će gurnuti ili udariti momka u grudi. – Veruješ u glupo sujeverje? Septembar se bliži kraju i legnjevi se okupljaju pred odlazak. To je potpuno normalno!

– Ona umire...

– Niko ne umire! – viknu čarobnica, pobledeвши od besa. – Niko, razumeš li? Prestani da lupetaš!

U hodnik biblioteke izbijale su polaznice probuđene noćnom uzbućenom. Njihova lica su bila ozbiljna i bleđa.

– Jare – Tris se umiri, položi momku dlan na rame i jako ga stisnu. – Ti si jedini muškarac u hramu. Sve gledamo u tebe i tražimo u tebi oslonac i pomoć. Ne smeš da se bojiš, ne smeš da paničiš. Obuzdaj se. Nemoj da nas izneveriš.

Jare duboko uzdahnu, pokušavajući da umiri drhtanje ruku i usana.

– To nije strah... – prošapta, izbegavajući pogled čarobnice. – Ja se ne bojim, ja se brinem! Za nju. Video sam u snu...

– I ja sam videla – Tris stisnu usne. – Neneke, ti i ja smo sanjali isti san. Ali ni reći o tome.

– Krv na njenom licu... Toliko krvi...

– Ćuti, već sam te zamolila. Neneke dolazi.

Arhisveštenica priđe k njima. Lice joj je bilo umorno. Na nemo Trisino pitanje odgovorila je odričnim pokretom glave. Primitivši da Jare otvara usta, preduhitri ga.

– Nažalost, ništa. Dok je Divlji Gon preletao hram, probudile su se gotovo sve, ali nijedna nije imala viziju. Čak ni tako maglovitu kao što je bila naša. Idi da spavaš, momče, nema ovde ničeg za tebe. Devojke, idite u dormitorij!

Obema rukama protrlja lice i oči.

– Eh... Ekvinocij! Prokleta noć... Idi da legneš, Tris. Ništa ne možemo da uradimo.

– Ta nemoć – čarobnica stisnu pesnice – dovodi me do ludila. Na pomisao da ona tamo negde pati, da krvari, da je u opasnosti... Dođavola, kad bih znala šta da uradim!

Neneke, arhisveštenica Melitelinog hrama, okrenu se.

– A jesi li probala da se moliš?

•

Na Jugu, daleko iza Amelskih planina, u Ebingu, u zemlji zvanoj Pereplut, na ogromnim močvarama, presečenim rekama Veldom, Letom i Aretom, u mestu koje je udaljeno osamsto milja letom vrane od grada Elandera i hrama Melitele, snen košmar naglo probudi starog pustinjaka Visogotu. Probuđeni Visogota nikako nije mogao da se priseti sadržaja sna, ali čudan nemir nije mu dozvolio da opet zaspi.

•

– Hladno, hladno, hladno, brrr – brbljao je u sebi Visogota, marširajući stazom kroz trsku. – Hladno, hladno, brrrr.

Naredna zamka je bila prazna. Nijedne ondatre. Izuzetno neuspešan lov. Mrmljajući psovke i šmrčući smrznutim nosom, Visogota očisti zamku od blata i sočivice.

– Hladno, brrr, hu-ha – brbljao je, idući prema kraju močvare. – A još je septembar! Pa tek je četiri dana prošlo od ekvinocija! Ha, u životu nisam zapamtio ovakvu studen pred kraj septembra. A ipak živim dosta dugo!

I naredna, pretposlednja zamka bila je prazna. Visogota nije čak imao volje ni da psuje.

– Sigurno je istina – mumlao je hodajući – da je klima sve hladnija iz godine u godinu. A sada se čini da će se efekat hlađenja pokrenuti kao lavina. Ha, vilenjaci su to još davno predvideli, ali ko je verovao u vilenjačka predskazanja?

Nad glavom starca opet zašumiše krila i zatreperiše neverovatno brzi, sivi oblici. Magla nad močvarom ponovo je odzvanjala divljim, isprekidanim trilerom kozodoja i brzim lepršanjem krila. Visogota nije obraćao pažnju na ptice. Nije bio sujeveren, a kozodoja je uvek bilo mnogo u močvarama, naročito su u zoru leteli tako gusto da je čak vladao strah da će nekoga u glavu udariti. Dobro, možda ih nije uvek bilo tako mnogo kao danas i možda nisu uvek tako pakleno kričali... Ali šta da se radi, u poslednje vreme priroda je priređivala čudne vragolije, a neobičnost je jurila za neobičnošću i svaka je bila neobičnija od prethodne.

Taman izvuče iz vode poslednju praznu zamku kad začu rzanje konja. Kao po naredbi, legnjevi odjednom nestaše.

Na močvarama Perepluta bile su ade, suva, visoko pozicionirana mesta zarašla crnom brezom, jovovinom, svibom, drenikom i trnjinom. Blatišta su tako precizno okruživala većinu ada da je bilo apsolutno nemoguće da tamo dospe konj ili jahač koji ne poznaje stazu. A ipak je rzanje koje Visogota opet začu dopiralo baš s takve ade.

Radoznalost je nadvladala opreznost.

Visogota se slabo razumeo u konje i njihove rase, ali je bio esteta, umeo je da raspozna i proceni šta je lepo. A vran konj, grive blistave kao antracit, kojeg je video u pozadini brezovih stabala, bio je zapanjujuće lep. Bio je prava suština lepote. Bio je tako lep da se činio nestvarnim.

Ali bio je stvaran. I potpuno stvarno uhvaćen u zamku, upleten vodičama i uzdama u krvavocrvene grane svibe, stvorene za hvatanje. Kada je Visogota prišao bliže, konj podavi uši, zatopota tako da se čak i zemlja zatresla, trgnu graciozno glavom i okrenu se. Sada se moglo videti da je to kobila. Moglo se videti još nešto. Nešto što je prouzrokovalo da Visogotino srce počne da udara kao ludo, a nevidljiva klešta adrenalina stegla su mu grlo.

Iza konja, u plitkoj jami, ležao je leš.

Visogota baci na zemlju vreću. Postide se prve pomisli, koja je bila da se okrene i pobegne. Prišao je zadržavajući opreznost, jer je vrana kobila topotala, povijala uši, cerila zube na žvalama i samo čekala priliku da ga ugrize ili ritne.

Leš je bio leš dečaka od deset-petnaest godina. Ležao je licem okrenutim ka zemlji, jedna ruka je bila prignječena telom, a druga je bila ispružena u stranu i prstima zarivena u pesak. Dečak je imao na sebi jaknicu od jelenje kože, tesne kožne pantalone i meke vilenjačke čizme s kopčama, duboke do kolena.

Visogota se sagnu i u tom trenutku leš glasno zaječa. Vrana kobila zarza otegnuto i lupi kopitima o zemlju.

Pustinjak kleknu i pažljivo okrenu ranjenika. Nehotice povuče glavu i siknu na prizor čudovišne maske od prljavštine i zgrušane krvi, kakvu je dečak imao umesto lica. Pažljivo je obrisao mahovinu, lišće i pesak sa usana pokrivenih pljuvačkom i slinom i pokušao da otkine sa obraza kosu splepljenu krvlju i zbijenu u tvrdi koltun. Ranjenik zaječa potmulo, stegnu se i poče da drhti. Visogota mu odlepi kosu s lica.

– Devojka – reče glasno, ne mogavši da poveruje u ono je imao pravo pred nosom. – Ovo je devojka.

•

Da je toga dana, nakon što je pao mrak, neko uspeo da se tiho prikrade do kolibe izgubljene među močvarama, s upalom strehom

obraslom mahovinom, i da je pogledao kroz pukotine na prozorima, onda bi u unutrašnjosti, oskudno osvetljenoj lojanicama, ugledao devojkicu od deset-petnaest godina, glave debelo omotane zavojima, kako nepomično, gotovo mrtvački, leži na drvenom krevetu prekrivenom kožama. I video bi starca sive, klinaste brade i duge bele kose koja od ruba snažne čele pada na ramena i leđa i izdužuje izbrazdano čelo daleko iza temena. Opazio bi kako starac pali još jednu lojanicu, kako stavlja na sto peščanik, kako oštri pero, kako se nagingje nad listom pergamenta. Kako tone u misli i zamišljeno sebi govori nešto u bradu, ne spuštajući oka s devojkice koja leži na krevetu.

Ali to nije bilo moguće. Niko to nije mogao videti. Koliba pustinjačka Visogote bila je dobro sakrivena među močvarama, u pustoši većito pokrivenoj maglom, u koju se niko nije usuđivao da zađe.

•

– Zapišimo – Visogota umoči pero u mastilo – sledeće: „Prošlo je tri časa od intervencije. Dijagnoza: *vulnus incisivum*, posekotina nanesena velikom snagom nepoznatim oštrim oruđem s verovatno zakrivljenom oštricom. Obuhvata levi deo lica, počinje od infraorbitalnog predela, preseca obraz i doseže sve do parotidnog predela. Najdublja je rana u početnom delu ispod očne duplje, na jabučnoj kosti, budući da dopire do pokosnice. Pretpostavlja se da je period koji je prošao od zadobijanja rane do prvog previjanja deset časova.“

Pero zaškripa na pergamentu, ali škripanje nije trajalo duže od nekoliko minuta. I redova. Visogota nije smatrao da je nužno da zapiše sve što je govorio u sebi.

– Vratimo se previjanju rane – nastavi ubrzo starac, zagledan u plamen lojanice koji je treperio i čadio – i zapišimo sledeće: „Nisam isekao krajeve ozlede, ograničio sam se jedino na uklanjanje neprokrvljenih parčića i, naravno, na ugruške. Isprao sam ranu ekstraktom vrbove kore. Uklonio sam prljavštinu i strana tela. Stavio sam šavove

od konoplje. Neka bude zapisano da nisam imao na raspolaganju drugu vrstu niti. Naneo sam oblogu od planinske arnike i stavio zavoj napravljen od muslina.“

Na sredinu kolibe istrča miš. Visogota mu baci parče hleba. Devojka je na krevetu nemirno disala i ječala u snu.

•

– Osam časova nakon intervencije. Stanje bolesnika – bez promene. Stanje lekara – to znači moje – popravilo se, pošto sam uhvatio malo sna... Mogu da nastavim s beleženjem. Valja preočiti na te listove nešto informacija o mojoj pacijentkinji. Za buduća pokolenja. Pod uslovom da bilo kakvo pokolenje stigne na ove močvare pre no što sve istruli i raspadne se u prah.

Visogota teško uzdahnu, umoči pero i prevuče ga preko ivice mastionice.

– A što se tiče pacijentkinje – promumla – neka bude zabeleženo sledeće: „Kako se čini, ima šesnaest godina, visoka, građe prilično mršave, ali nikako slabunjave, jer ne ukazuje na neuhranjenost. Muskulatura i fizička konstrukcija su posve tipične za mladu vilenjakinju, ali nisu utvrđene nikakve karakteristike mestike, niti kvarteronke. Kao što je poznato, moguće je da niži procenat vilenjačke krvi ne ostavi tragove.“

Visogota kao da se tek sada setio da nije zapisao na papiru nijednu runu, nijednu reč. Prislonio je pero na papir, ali mastilo se osušilo. Starca to uopšte nije uzbudilo.

– Neka bude zabeleženo i to – nastavi – da devojka nikada nije rađala. Takođe, na telu nema nikakvih zastarelih belega, ožiljaka, ogrebotina, nikakvih tragova kakve ostavljaju težak rad, nezgode i život pun rizika. Naglašavam: govorim o zastarelim tragovima. Svežih tragova ne manjka na njenom telu. Devojka je bila tučena. Bila je šibana, i to nikako očevom rukom. I verovatno je bila šutirana.

– Takođe sam na njenom telu pronašao dosta čudan, poseban znak... Hm... Zapišimo to za dobro nauke... Na preponama, odmah pored venerinog brežuljka, devojka ima istetoviranu crvenu ružu.

Visogota je usredsređeno posmatrao zaoštreni kraj pera, pa ga potom umoči u mastionicu. Ovoga puta ipak nije zaboravio s kakvim ciljem je to učinio – brzo poče da pokriva list jednakim redovima nakrivljenog pisma. Pisao je dok se pero nije osušilo.

– U polusvesnom stanju je govorila i vrištala – nastavi. – Njen akcent i način izražavanja, ukoliko zanemarimo česte upadice iz opscenog žargona kriminalaca, veoma su zbunjujući i teško je odrediti njihovu lokalizaciju, ali usudio bih se da tvrdim da pre potiču sa Severa nego s Juga. Neke reči...

Ponovo zaškripa perom po pergamentu, ali ne previše dugo, mnogo kraće, kako bi mogao da zapiše sve što je maločas izgovorio. Potom započe monolog, tačno tamo gde ga je prekinuo.

– Neke reči, imena i nazivi koje devojka mrmlja u bunilu vredi zapamtiti. I proučiti. Sve ukazuje na to da je zaista, ali zaista vrlo nesvakidašnja osoba pronašla put do kolibe starog Visogote...

Ćutao je neko vreme, osluškujući.

– Samo da se – promumla – koliba starog Visogote ne pokaže kao kraj njenog puta.

•

Visogota se nagnu nad pergamentom i čak stavi na njega pero, ali ne zapisa ništa, nijednu runu. Baci pero na sto. Neko vreme je brektao, besno mumlao i šmrcao. Posmatrao je krevet i slušao zvukove koji su otuda dopirali.

– Treba utvrditi i zapisati – reče umornog glasa – da je veoma loše. Svi moji napori i intervencije mogu se pokazati nedovoljnim, a trud uzaludnim. Moje bojazni su bile opravdane. Rana je inficirana. Devojka je u snažnoj groznici. Ispoljila su se već tri od četiri kardinalna

simptoma akutnog zapaljenja: *rubor*, *calor* i *tumor*³. U ovom trenutku je već lako to ustanoviti vizuelno i dodirom. Kada prođe postinterven-tni šok, pojaviće se i četvrti simptom: *dolor*⁴. Neka bude zapisano da je minulo skoro pola veka od kada sam se počeo baviti medicinskom praksom; osećam kako te godine guše moje sećanje i veštinu mojih pr-stiju. Ne umem mnogo toga da uradim, a još manje *moгу* da uradim. Sredstava i medikamenata imam manje nego što je inače malo. Sva nada je u odbrambenom mehanizmu mladog organizma...

•

– Dvanaest časova posle intervencije. Kao što sam i očekivao: po-javio se četvrti kardinalni simptom infekcije: *dolor*. Bolesnica vrišti od bola, a temperatura i drhtavica postaju snažnije. Nemam ništa, nije-dno sredstvo koje bih mogao da joj dam. Imam na raspolaganju malu količinu eliksira tatule, ali devoјka je preslaba da bi preživela njeno dejstvo. Imam i nešto jedića, ali jedić bi je nesumnjivo ubio.

•

– Petnaest časova nakon intervencije. Zora. Bolesnica je nesvesna. Groznica brzo raste, a drhtavica jača. Osim toga, javljaju se jake kon-trakcije facijalnih mišića. Ukoliko je to tetanus, devoјka je izgubljena. Ipak, nadajmo se da je to samo facijalni živac... Ili trigeminalni. Ili oba... U tom slučaju će devoјka biti unakažena... Ali živeće...

Visogota pogleda pergament na kojem nije napisao nijednu runu, nijednu reč.

– Pod uslovom – kaza nečujno – da preživi infekciju.

³ Crvenilo, toplota, otok. (Prim. prev.)

⁴ Bol. (Prim. prev.)

– Dvadeset časova nakon intervencije. Groznica raste. *Rubor, calor, tumor* i *dolor* dostižu, kako mi se čini, kriznu tačku. Ali devojka nema šansi da preživi, da makar doživi i tu tačku. Stoga, evo, zapisujem... Ja, Visogota iz Korva, ne verujem u postojanje bogova. Ali ako postoje, neka čuvaju tu devojku. I neka mi oprostite to što sam uradio... Ako se ispostavi da je to što sam uradio bila greška.

Visogota odloži pero, protrlja natečene i svrbljive kapke i pritisnu pesnice uz slepoočnice.

– Dao sam joj mešavinu tatule i jedića – reče nečujno. – Naredni časovi će sve odlučiti.

Nije spavao, samo je dremao, kad ga iz dremke trgnuše lupa i tutnjava praćene jaukom koji je poticao više od gneva nego od bola.

Napolju se razdanjivalo, pukotine na prozorima propuštale su slabu svetlost. Peščanik se presuo do kraja, i to odavno. Visogota je kao i obično zaboravio da ga okrene. Lojanica je jedva tinjala, rumeni žar iz ognjišta slabo je osvetljavao ugao kolibe. Starac usta i pomeri improvizovani paravan od ćebadi kojim je ogradio krevet od ostatka prostorije, kako bi bolesnici osigurao mir.

Bolesnica je već stigla da se podigne s poda, na koji je maločas pala; sedela je pogrbljena na ivici ležaja, trudeći se da počese lice ispod zavoja. Visogota se nakašlja.

– Zamolio sam te da ne ustaješ. Previše si slaba. Ako nešto želiš, pozovi. Uvek sam u blizini.

– Ja upravo i ne želim da budeš u blizini – reče tiho, nerazgovetno, ali potpuno jasno. – Hoću da piškim.

Kad se vratio da uzme nokšir, ležala je poleduške na krevetu i opipavala zavoj pritegnut uz obraz i obavijen oko čela i vrata. Kada joj je uskoro opet prišao, nije promenila poziciju.

– Četiri dana? – upita, gledajući u tavanicu.

– Pet. Prošao je ceo dan od našeg poslednjeg razgovora. Prespavala si ceo dan. To je dobro. Potreban ti je san.

– Osećam se bolje.

– Drago mi je što to čujem. Skinućemo zavoj. Pomoći ću ti da sedneš. Uhvati se za moju ruku.

Rana je zarastala lepo i nije bila vlažna, te je ovog puta gotovo prošlo bez bolnog skidanja zavoja s kraste. Devojka pažljivo dodirnu obraz. Namrštila se, ali Visogota je znao da to nije samo bol. Svaki put je nanovo otkrivala obim povrede i shvatala ozbiljnost rane. Sa užasom se uveravala da to što je prethodno osetila dodirom nije bio košmar izazvan groznicom.

– Imaš li ovde neko ogledalo?

– Nemam – slagao je.

Gledala ga je, možda prvi put potpuno svesno.

– Dakle, toliko je loše? – upita, pažljivo prelazeći prstima po šavovima.

– To je veoma velika povreda – progundā, ljut na sebe što se izgovara i pravda pred balavicom. – Lice ti je stalno vrlo otečeno. Za nekoliko dana ću skinuti šavove, a do tada ću nanositi jedić i vrbov ekstrakt. Neću ti više obavijati celu glavu. Lepo zarasta. Zaista lepo.

Nije odgovorila. Pomerala je usta i vilicu, mrštila i krivila lice, isprobavajući šta rana dopušta a šta ne.

– Pripremio sam čorbu od goluba. Hoćeš da jedeš?

– Ješću. Ali ovaj put ću probati sama. Ponižavajuće je da me hrane kao da sam paralizovana.

Dugo je jela. Drvenu kašiku je prinosila ustima pažljivo i s takvim naporom kao da je bila teška dve funte. Ali uspela je sama, bez pomoći Visogote, koji ju je posmatrao zainteresovano. Visogota je bio znatiželjan – i goreo je u radoznalosti. Znao je da će zajedno s devojčinim ozdravljenjem početi razmena rečenica koje bi mogle da bace svetlost na tajanstveni slučaj. Znao je za to i nije mogao da dočeka taj trenutak. Previše dugo je živeo sam u pustinji.

Devojka je završila s jelom i pala na jastuke. Nekoliko trenutaka je mrtvo posmatrala plafon, a zatim okrenula glavu. Neobično velike, zelene oči – još jednom je potvrdio Visogota – davale su njenom licu izraz nevinog deteta, a u tom su se trenutku upadljivo prepirale sa grozno osakaćenim obrazom. Visogota je poznavao taj tip lepote – večito dete krupnih očiju i fizionomija koja izaziva instinktivnu reakciju simpatije. Većita devojka, čak i kada dvadeseti, pa i trideseti rođendan već odavno padnu u zaborav. Da, Visogota je dobro poznavao taj tip lepote. Njegova druga žena bila je takva. Njegova kćerka bila je takva.

– Moram da bežim odavde – reče odjednom devojka. – I to što pre. Ja sam begunac. Ali ti to znaš.

– Znam – klimnu glavom. – To su bile tvoje prve reči, koje uprkos izgovoru nisu bile plod bunila. Tačnije, jedne od prvih. Najpre si pitala za svog konja i za svoj mač. Tim redom. Kada sam te uverio da su i konj i mač u dobrim rukama, posumnjala si da sam saveznik nekakvog Bonharta i da te neću lečiti, već da ću te izložiti torturi. Kada sam te uz veliki trud uverio da grešiš, predstavila si se kao Falka i zahvalila mi za to što sam te spasao.

– Dobro je – okrenu glavu na jastuku, kao da je htela da pobegne od potrebe da mu gleda u oči. – Dobro je da nisam zaboravila da zahvalim. Ja se toga sećam kao kroz maglu. Ne znam šta je bilo java, a šta san. Bojala sam se da se nisam zahvalila. Ne zovem se Falka.

– I to sam saznao, mada slučajno. Govorila si u groznici.

– Ja sam begunac – reče, ne okrećući se. – Izgnanik. Opasno je pružati mi sklonište. Opasno je znati kako se zaista zovem. Ja moram sestri na konja i bežati, pre no što me ovde pronađu...

– Maločas – nežno kaza – imala si problem da sedneš na nokšir. Ne mogu baš da te zamislim kako sedaš na konja. Ali uveravam te da si ovde bezbedna. Niko te neće pronaći.

– Sigurno me gone. Slede tragove, pretresaju okolinu...

– Smiri se. Svaki dan pada kiša, niko neće pronaći tragove. A ti si u pustinji. U kući pustinjaka koji je odsečen od sveta. Da, kako svetu ne

bi bilo lako da ga pronađe. Ipak, ako želiš, mogu da potražim način da prijateljima ili rodbini prenesem vest o tebi.

– Ne znaš čak ni ko sam...

– Ti si ranjena devojka – prekinu je – koja beži od nekoga ko se ne dvoumi da povredi devojke. Da li želiš da prenesem neku poruku?

– Nema kome – odgovori ubrzo, a Visogota ulovi uhom promenu glasa. – Moji prijatelji nisu živi. Svi su ubijeni.

Nije komentarisao.

– Ja sam smrt – nastavi čudnim, visokim glasom. – Svako ko dođe u kontakt sa mnom – umire.

– Ne svako – opovrgnu Visogota, pažljivo piljeći u nju. – Nije Bonhart, onaj čije si ime uzvikivala u groznici, onaj od koga sada želiš da bežiš. Vaš kontakt je više tebi naškodilo nego njemu. To te je on... ranio po licu?

– Ne – stisnu usta, kako bi savladala nešto, što je bio ili jezik ili psovka. – Po licu me je ranio Sova. Stefan Skelen. A Bonhart... Bonhart me je ranio znatno ozbiljnije. Dublje. Da li sam i o tome govorila u groznici?

– Smiri se. Oslabila si, moraš da se kloniš jakih uzbuđenja.

– Zovem se Ciri.

– Napraviću ti oblogu od jedića, Ciri.

– Pričekaj... trenutak. Daj mi nekakvo ogledalo.

– Kazao sam ti...

– Molim te!

Poslušao ju je, pošto je došao do zaključka da tako treba i da ne može više da odugovlači. Čak je doneo i lojanicu, kako bi mogla bolje da vidi šta su uradili s njenim licem.

– Pa da – reče izmenjenim, isprekidanim glasom. – Pa da. Upravo je onako kako sam i mislila. Gotovo onako kako sam i mislila.

Izašao je, povlačeći za sobom improvizovani paravan od ponjave.

Trudila se da jeca tiho, tako da je ne čuje. Veoma se trudila.

Sledećeg jutra, Visogota je skinuo polovinu šavova. Ciri je opipavala obraz i siktala kao zmija, žaleći se na snažan bol uha i hiperesteziju vrata u predelu vilice. Ipak je ustala, obukla se i izašla u dvorište. Visogota se nije protivio. Pravio joj je društvo. Nije morao ni da joj pomaže, ni da je pridržava. Devojka je bila zdrava i dosta snažnija nego što je mogao da pretpostavi.

Zanosila se tek kada bi ulazila i tada se pridržavala za dovratnike i štokove.

– Ala... – odjednom se zaguši vazduhom. – Ala je hladno! Mraz, šta li? Već je zima? Koliko dugo sam tu ležala? Nekoliko nedelja?

– Tačno šest dana. Sada je peti dan oktobra. Ali ima izgleda da će biti veoma hladan oktobar.

– Peti oktobar? – Ciri se namršti i siknu od bola. – Pa kako to? Dve nedelje...

– Šta? Kakve dve nedelje?

– Nije važno – slegnu ramenima. – Možda ja to nešto grešim... A možda i ne grešim. Reci mi, šta ovde tako užasno smrdi?

– Kože. Lovim ondatre, dabrove, nutrije i vidre, i štavim kože. Čak i pustinjaci moraju od nečega da žive.

– Gde je moj konj?

– U oboru.

Vrana kobila glasnim rzanjem pozdravi posetioce, a Visogotina koza je proprati beketom u kom se čulo veliko nezadovoljstvo zbog toga što je morala da deli smeštaj s drugim stanarom. Ciri zagrlji konja oko vrata, potapša ga i pomazi po grivi. Kobila je frktala i kopitom rila slamu.

– Gde je moje sedlo? Podsedlica? Orma?

– Ovde.

Nije se protivio, nije obraćao pažnju, nije izražavao svoje mišljenje. Čutao je, podupirući se štapom. Nije se pomerio kada je zastenjala

pokušavajući da podigne sedlo, nije se ni trznuo kada se zanela pod teretom i teško, uz glasni jauk, svalila na pod posut slamom. Nije prišao, nije joj pomogao da ustane. Posmatrao ju je ozbiljno.

– Pa da – reče kroz stisnute zube, odgurujući kobilu, koja se trudila da posadi nos na njen okovratnik. – Sve je jasno. Ali ja moram da bežim odavde, dođavola! Jednostavno moram!

– Kuda? – upita hladno.

Opipavala je lice, još uvek sedeći na slami pored ispuštenog sedla.

– Što dalje.

Klimnuo je glavom kao da je odgovor bio zadovoljavajući, sve je razjasnila i nije ostavila mesta za nagađanja. Ciri je ustala s naporom. Nije ni pokušavala da se sagne po sedlo i ormu. Samo je proverila da li kobila ima seno i ovas u jaslama i počela da gladi leđa i bokove konja svežnjem slame. Visogota je u tišini čekao i dočekao. Devojka posrnu o stub koji je podržavao tavanicu i poblede kao krpa. Bez reči joj pruži štap.

– Ništa mi nije. Samo...

– Samo ti se okrenulo u glavi, jer si bolesna i slaba kao novorođenče. Vratimo se. Moraš da legneš.

•

Pred zalazak sunca, prespavavši dobrih nekoliko sati, Ciri opet izađe. Vraćajući se s reke, Visogota naleti na nju kraj prirodne žive ograde od kupina.

– Ne idi predaleko od kolibe – reče oštro. – Kao prvo, previše si slaba...

– Osećam se bolje.

– Kao drugo, to nije bezbedno. Okolo se nalazi ogromna močvara i beskonačno polje trske. Ne poznaješ staze, možeš da se izgubiš ili da se utopiš u kaljuzi.